

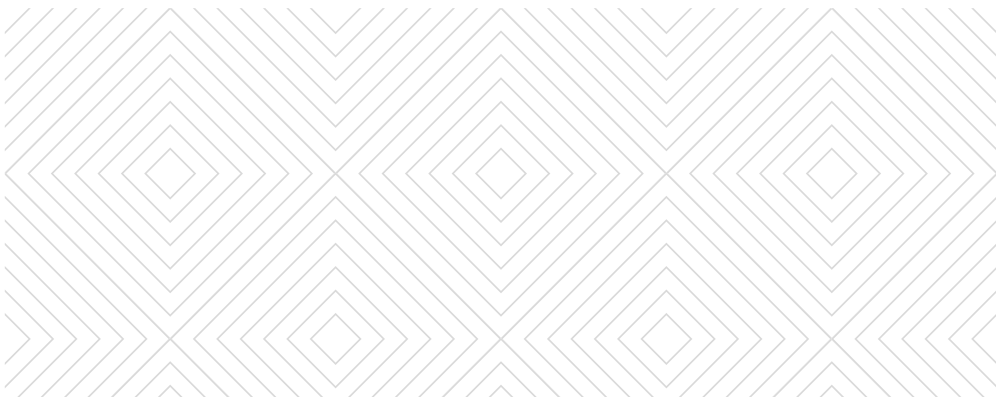

Paradigma

Haftalık Süreli Yayın, Yıl 1 Sayı 49

Haftaya Bakış

- BM Güvenlik Konseyi'nde Kosova'nın "Ordu" Kararı Görüldü
- Mogherini ile Batı Balkan Liderleri Görüştü
- Brüksel'de Gergin Toplantı
- ABD'den Mektup
- Mecliste Diyalog Ekibi Oylandı

Haftaya Bakış Bülteni, Paradigma'nın haftalık haber bültenidir.

Yıl 1 Sayı 49

Tarih: 24.12.2018, Pazartesi.

Yayın Yönetmeni: Esin Muzbeg

Koordinatör: Esra Baykuş

Yazar – Muhabir: Sezer Hoti, Furkan Fuşa

Mizanpaj: Erdin Bujari

Bu haber bülteni Paradigma Araştırma Merkezi tarafından hazırlanmaktadır.

Kaynak gösterilerek çoğaltılabilir, dağıtılabilir ve alıntı yapılabilir.

www.paradigmarc.org

Merhabalar,

Kosova'nın Ordulaşma süreci, Birleşmiş Milletlerin gündemine taşındı. Sırbistan'ın olağanüstü toplantı çağrısı ile toplanan BM Güvenlik Konseyi toplantısında, Cumhurbaşkanı Taçi hiçbir şeyin olağanüstü olmadığını ifade etti. Ordunun egemenlik hakkı çerçevesinde alınan bir karar olduğunu belirten Taçi, hiç kimseye karşı bir tehdit oluşturmadığını belirtti. Rusya ise Kosova ordusunun, Mitroviça kuzeyindeki sırların yoğun olduğu bölgeye girmeye kalkması halinde Balkanlarda şiddet olaylarının patlak verebileceğine ilişkin endişelerini paylaştı. Batılı devletler, Kosova'yı egemenlik hakkını kullanması bağlamında destekledi.

Öte yandan Sırbistan'la gerek ek vergi, gerekse ordulaşma süreci konusunda gerginleşen ilişkiler Avrupa Birliği'ne de yansdı. Mogherini ile bir toplantı düzenleyen Kosova heyeti gerginlikle ayrıldı. Kosova tarafı, alınan onlemlerin AB'ye karşı değil, Kosova'yı her tarafta bloke etmeye çalışan Sırbistan'a karşı alındığı temasını işledi.

AB ile süreç bu yönde ilerlerken ABD'den cesaretlendirici bir mektup geldi. ABD Başkanı Trump, Taçi ve Vucic'e birer mektup göndererek hem ABD'nin çabalarından bahsetti hem de nihai bir anlaşma için sarf edilen çabanın başarıya ulaşmasını dileyerek, kutlama yapmak için Beyaz Saraya davet etti.

Kosova Meclisi ise Sosyal Demokrat Partinin karar taslağını kabul ederek Sırbistan ile müzakereleri yönetecek heyeti belirledi. Böylece Cumhurbaşkanı Taçi'nin müzakerelerdeki tekeli kırılmış olacak. Ancak heyetin nasıl bir konsensüsle çalışacağı ve pratiğe nasıl yansıyacağı muğlaklığını koruyor.

Bu hafta derlediğimiz konular bunlar, iyi haftalar dileriz.

 Paradigma

Kosova'nın, güvenlik gücünü orduya dönüştürme kararının ardından Sırbistan'ın girişimleri ile BM Güvenlik Konseyi olağanüstü toplantıyla toplandı. Toplantıya katılan Cumhurbaşkanı Taçi, Kosova'da her şey normal ve olağan iken, olağanüstü bir toplantıya davet edildik, oysa Kosova sadece gecikmeli olarak egemenlik hakkını kullandı

Kosova Meclisi'nin 14 Aralık'ta Kosova Güvenlik Gücü'nün (FSK) orduya dönüşmesi kararından birkaç gün sonra Sırbistan'ın istemi üzerine Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) 17 Aralıkta New York'ta olağanüstü oturumda Kosova'daki durumu görüştü.

BM Güvenlik Konseyi, Kosova'nın güvenlik gücünü (FSK) orduya dönüştürme kararını ele aldı. Kosova'nın ordu kurma kararı, Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Taçi ve karara karşı çıkan Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić'i, Birleşmiş Millet Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) karşı karşıya getirdi.

Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Taçi, Kosova'nın egemen bir ülke olarak kendi ordusunu kurma hakkına sahip olduğunu söyledi. Taçi "Kosova'da normal bir durumdayken olağanüstü bir toplantıya çağrıldık. Geçen hafta Kosova'da hiçbir şey olmadı. Ne oldu, oldukça normal bir karar, misyon ve amaç" diye konuştu. Ülkesinin bu kararı almakta geç bile kaldığını belirten Taçi, "Kosova bir hata yaptıysa, o da sadece ordu kurmak için 5 yıl beklemesi oldu" dedi.

Taçi konuşmasını şöyle sürdürdü: "Cumhurbaşkanı olarak, ordunun barış ve istikrar getireceğini belirtiyorum... Profesyonel ve yüzde 10'un üzerinde azınlık toplulukları mevcut; Sırlar, Türkler, Boşnaklar, Romanlar ile çok etnikli bir ordu olacak. Kosova'da yaşayan her vatandaşın, her çocuğun, evde konuştukları dilden bağımsız olarak yeni ülkeyi koruyacak olan bir güç olacak."

Kosova ordusunun kurulması kararı konusunda geri adım atmayacaklarını belirten Taçi, güvenlik gücünün orduya dönüştürülmesinin NATO ile yakın işbirliği içinde yapılacağını, profesyonel çok etnikli bir güç oluşturulacağını ve ordunun hiç kimseye karşı tehdit teşkil etmeyeceğini söyledi.

Kosova'nın ordu kurma kararına karşı çıkan Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic ise söz konusu kararın endişe verici olduğunu belirtti. Kosova'nın, BM Güvenlik Konseyi kararını ihlal

ettiğini savunan Vučić, "Birileri onları engellemek, sakinleştirmek zorunda" dedi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi nezdindeki kapanış konuşmasında Vučić, Sırbistan'ın her şeyden suçlanmaması gerektiğini, ancak orduyu oluşturan ve Sırp mallarına vergi uygulayan Kosova olduğunu söyledi. Kosova ordusunun güçlü devletlerden aldığı destekten korktuklarını ifade etti.

Vučić ayrıca, Kosova'nın "iki ülke arasında Avrupa Birliği'nin arabuluculuk yaptığı anlaşmaları ihlal ettiğini" söyledi.

Karara karşı çıkan diğer bir ülke ise Kosova'nın BM'ye üyeliğini engelleyen Güvenlik Konseyi'nde veto hakkına sahip Rusya oldu. Rusya'nın BM Daimi Temsilcisi Vassily Nebenzia, Kosova'yı sert bir dille eleştirerek "kanun tanımazlıkla" suçladı. En büyük endişelerinin, "oluşturulacak ordunun Kosova'nın kuzeyinde Sırp nüfusunun yoğun olduğu yerlerde kontrol sağlamak için bölgeye gitme ihtimali" olduğunu belirten Nebenzia, "böyle bir senaryonun felakete neden olabileceğini, Balkanları tekrar bir kargaşa dönemine götüreceğini ve bölgeyi istikrara kavuşturacak çabaları gömeceğini" savundu.

Avrupa Birliği üyesi 8 ülke Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, İngiltere, Polonya ve İsveç konseydeki toplantı öncesi ortak bir açıklamayla Kosova'nın ordu kurma kararına "egemenlik hakkı" olarak destek verdi ve iki ülkeye ilişkileri normalleştirme çağrısı yaptı.

Mogherini ile Batı Balkan Liderleri Görüştü

Avrupa Birliği Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini 19 Aralık'ta Kosova, Sırbistan ve Karadağ Cumhurbaşkanı ve Arnavutluk Bosna Hersek ve Makedonya Başbakanları ile Brüksel'de görüştü.

Mogherini'nin ofisinden yapılan yazılı açıklamaya göre, Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic, Karadağ Cumhurbaşkanı Milo Djukanovic, Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Thaçi, Makedonya Başbakanı Zoran Zaev ve Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Başkanı Denis Zvizdiç, Brüksel'de gayri resmi bir toplantı düzenledi.

Açıklamada, tarafların AB üyelik yolunda kaydedilen ilerlemeye atıfta bulunduğu ve bu çerçevede gerekli reform ve çalışmalar yapmaya devam edeceklerini teyit ettiklerinin altı çizildi. Batı Balkan liderlerinin Yunanistan ve Makedonya arasındaki "İsim sorununu" aşmak için varılan Prespa Anlaşması'na güçlü destek verdiği ifade edilen açıklamada, aynı zamanda Priştine-Belgrad Diyalogu kapsamında bağlayıcı bir anlaşmaya varılması gerektiğine vurgu yapıldı.

Görüşmeye katılan Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Thaçi, "Bu yılın sonunda Batı Balkan ülke liderlerinin buluşması, umarım ki ülkemizin taahhütlerinin bir dengesi olacaktır. Aynı zamanda, Batı Balkanlar için mümkün olan en kısa sürede Avrupa yolunda bütünleşmiş bir ses çıkmalıdır. Tüm kriterleri uyguladığımızı biliyoruz. Liberalleşme kararının adil olmadığını biliyoruz. Kosova hükümeti iki gün boyunca Brüksel'de bulunuyor ve fikirlerini duyurdu, vize serbestleşmesi kaçınılmazdır ancak ne zaman gerçekleşeceği konusu üye devletlere bağlıdır. Vize muafiyeti konusunda bu süreci açıklığa kavuşturmak için çalışacağız,

Kosova yükümlülüklerini yerine getirdi, üye devletler kararını vermeli. Önümüzdeki birkaç hafta içinde bu kararın alınacağına inanıyorum. Kosova ile Sırbistan arasındaki anlaşma konusunda, bütün liderler böyle bir anlaşmayı destekleyerek, bir anlaşmanın istikrar ve Avrupa perspektifi yaratacağı sonucuna vardılar. Bu anlaşmaya ulaşmak için önümüzdeki aylarda çalışacağız. Tüm sorunları tartıştık, mevcut sorunları aşmaya ve gelecekteki taahhütler için üstesinden gelmeye çalışacağız, birbirimizi şartlandırmayacağız" diye konuştu.

Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić ise "Bu toplantıda Sırbistan en zor ve yalnız durumdaydı, çünkü Bosna-Hersek dışında bölgenin tüm ülkeleri Kosova'yı tanıdı, ancak bütün bu ülkelerle birlikte daha fazla ilişki geliştirmek için tüm diğer alanlarda çalışıyorlar. Hepimizim ortak noktası Avrupa geleceğimizdir" dedi.

Brüksel'de Gergin Toplantı

Başbakan Ramush Haradinaj başkanlığındaki Kosova Heyetinin, AB Yüksek Temsilcisi Mogherini ile yapılan toplantısı gergin geçti. Toplantıda Kosova'nın Sırbistan'a uyguladığı ek vergi ve vize muafiyeti konuları ele alındı. Görüşme sonrası öngörülen basın toplantısı zaman darlığı gerekçe gösterilerek iptal edildi.

17 Aralık'ta Brüksel'de Kosova Delegasyonu ve Avrupa Birliği Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica görüştü. Görüşmenin konusu, Kosova'nın Sırbistan'a yönelik mallarına % 100 vergi uygulanmasının ardından Kosova ile Sırbistan arasında gerginleşen ilişkiydi. Toplantıdan önce Mogherini ve Hahn, Başbakan Haradinaj'a bir mektup göndererek, Avrupa Birliği'nin Sırp mallarına

yönelik tarifeler konusundaki tutumunu açıkladı ve kaldırılması yönündeki çağrılarını tekrarladı. Kosova Başbakanı Ramush Haradinaj, Sırp mallarının ek vergisini Sırbistan'ın Kosova'yı tanınması ile kalkacağını ifade etti.

Toplantıda Haradinaj, "Sayın AB Üye Devletleri, entegrasyon süreçlerini hızlandırmalı ve somutlaştırmalıyız. Yolculuğun nihai hedefi açık

ama yine de bizim için savunmasız değil. Sizden başarılarımıza saygılı olduğunuzu ve özellikle de Kosova vatandaşları için serbest dolaşımın gerçekleştirilmesinde aktif desteğinizin bulunduğu dair net bir sinyale ihtiyacımız var. Kosova dinamik gençlere sahip bir toplumdur. Onlar sizin için normal olan özgürlüğü yaşayamıyorlar. Özgürce seyahat edemiyor, özgürce ticaret yapamıyor, özgür milletler topluluğunda tam ve eşit bir katılımcı olarak yer alamıyorlar. Bu talihsiz gerçeğe rağmen, spor, müzik, eğitim, inovasyon konusunda birinci sınıf sonuçlar elde ederek vizeler olmadan bile engelleri kırıyorlar. Yıllar boyunca zor zamanlarımızda yardımlarınız için çok minnettarız. Bugün sahip olduğum şeyi yapmamıza yardım ettiniz. Fakat şimdi, ortaklar olarak kararlılık ve hızlı ilerlemenin zamanıdır” dedi.

AB delegasyonu ile Başbakan Ramuş Haradinaj başkanlığındaki Kosova Hükümeti heyeti arasındaki görüşmeden sonra öngörülen

basın toplantısı düzenlenmedi. Fakat AB'nin, vize muafiyeti konusunda olasılığının göz önünde bulundurulduğunu belirttikleri ifade edildi. Sırbistan ile diyalog konusunda da ek vergilerin kaldırılması halinde Mogherini, Sırbistan'ın diyaloga devam etmeyeceğini söyledi. Haradinaj'ın bu konu hakkında Kosova'nın egemen bir kararı olduğunu ve AB'ye değil, Sırbistan'a hitap ettiğini ifade etti.

ABD'den Mektup

ABD Başkanı Donald Trump, Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Taçi'ye ve Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić'e iki ülke arası yapılan müzakereler konusunda bir mektup gönderdi.

Mektupta ABD Başkanı Trump “Kosova, tüm Avrupa için barış ve istikrarı sağlama çabalarımızda belirleyici bir ortaktır. Sırbistan ile uzlaşma yolundaki mevcut çabalarınızı memnuniyetle karşılıyorum. Bu eşsiz fırsattan yararlanamamanız trajik bir geri dönüş olacaktır, çünkü kapsamlı bir barış anlaşmasının bir başka seçeneği uzun bir süre için tekrarlanamazdı. Sizi ve Kosova liderlerini bu eşsiz anı kullanmaya, barış müzakereleri sırasında tek bir sesle konuşmaya ve anlaşmaya varmayı zorlaştıracak eylemlerden kaçınmaya teşvik ediyorum. ABD, Kosova'nın başarısına bağımsız ve egemen bir devlet olarak büyük yatırım yaptı. Ülkenizin gelişmeye devam etmesini istiyoruz. Kosova ve Sırbistan'ın çıkarlarını dengeli bir şekilde yansıtan bir anlaşmaya varma çabalarınızda size yardımcı olmaya hazırız. Böyle bir anlaşma yapılabilir. Sizi ve Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić'i anlaşmayı kutlamak için Beyaz Saraya beklerim” dedi. Trump'ın bu mektubu Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić'e de iletildiği belirtildi. Taçi mektup hakkında, “Başkan Trump'ın mektubu ülkenin kurumları için umut ve güven, ABD'nin Kosova ve bölge için tam ve eşsiz desteğidir. ABD'nin rolü konusunda tereddütte olanlar varsa bu anlaşmaya varma sürecine dahil olduklarını gösterir” dedi. Trump Vučić'e gönderdiği mektupta, “ABD, lider-

liğinize özellikle de Kosova ile ilişkilerin tamamen normale dönmesini sağlamaya değer verir. Kosova ile uzun süren barışı sağlayacak bir anlaşmanın son aşamasına girdiğiniz için, bu andan yararlanmanızı ve karar vermede siyasi liderliği kullanmanızı tavsiye ederim. Her iki ülkenin çıkarlarını karşılayacak barış, güvenlik ve ekonomik büyüme için bu eşsiz fırsatı kaçırmak büyük bir üzüntü olurdu” dedi.

Sırbistan Cumhurbaşkanı Vucic ise Trump'ın mektubu hakkında, “Kosova'ya çözüm aramaya devam etmesi gerektiğini söyledi, aksi takdirde, kötü çözümler bizi bulacak ve bizi geriye götürecektir” dedi. Vučić mektubun ayrıca, tüm süreçte ABD başkanının ilk kez açıkça yer aldığını, yani ‘büyük aracın’ böyle bir çözümün geleceğini destekleyeceğini gösteriyor dedi.

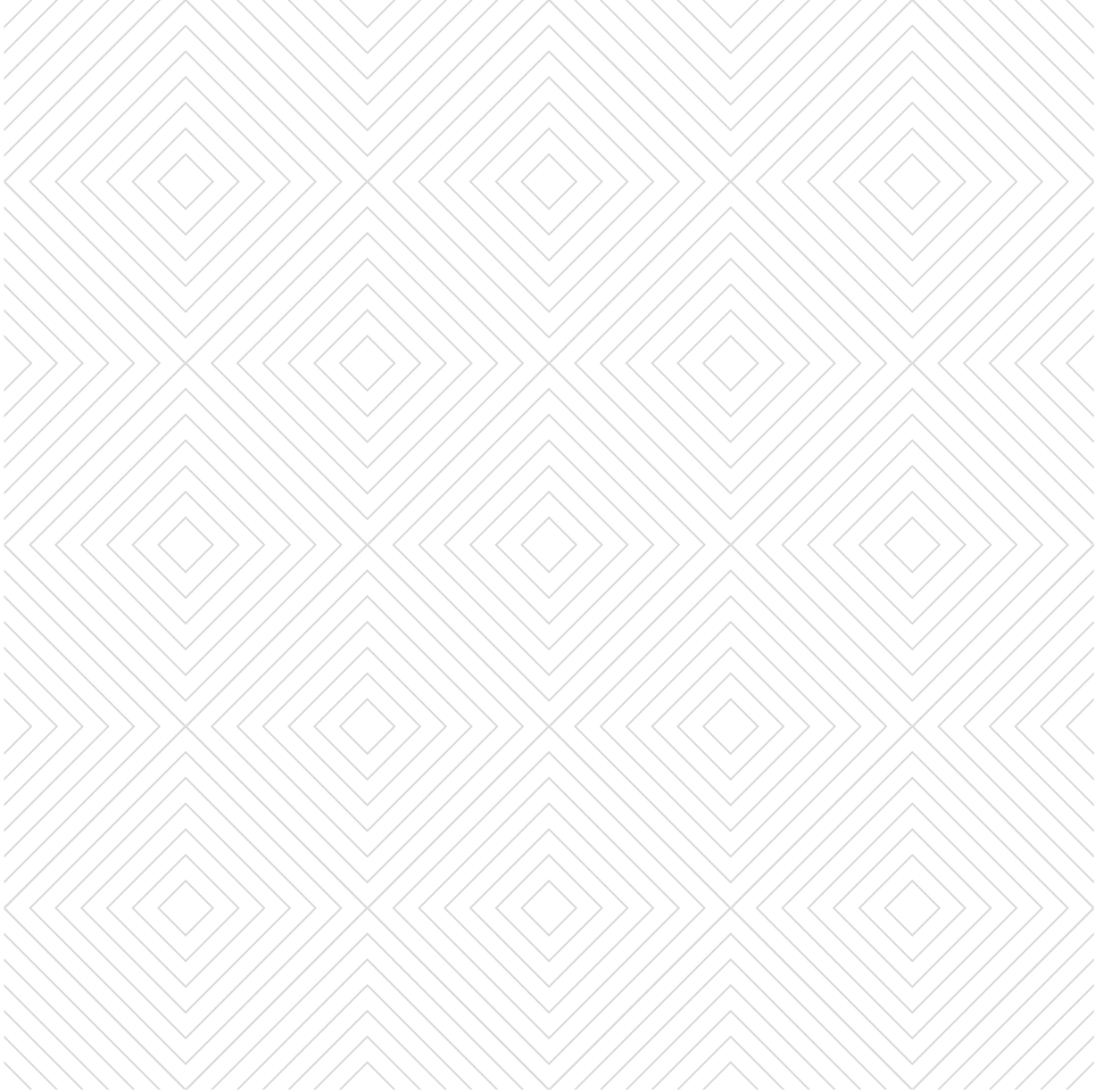
Mecliste Diyalog Ekibi Oylandı

Kosova ve Sırbistan arasındaki diyalog sürecinin sadece Cumhurbaşkanı Hashim Taçi tarafından yürütülmesi uzun zamandan beri tartışma konusu oldu. Kosova meclisinde yer alan partiler Taçi'nin diyalogu tek başına yürütmesine karşı çıktı. Ardından Sosyal Demokrat Partisi meclise diyalog konusunda bir taslak karar gönderdi. Gönderilen taslak karar Kosova Meclisinde yeterli oya ulaşıp oylandı.

Oylama sonucunda diyaloga katılacak heyet belirlendi. Heyetin eş başkanları olarak PSD'den Shpend Ahmeti ve NISMA'dan Fatmir Limaj, PDK'dan Enver Hoxhaj, hükümet kabinesinden Avni Arifi, AKR'den Behgjet Pacolli, 6+ azınlık grubundan KDTP'den Mahir Yağcılar, ayrıca Başbakan Yardımcısı Dardan Gashi, ve ismi daha sonra belirlenecek olan bir sivil toplum temsilcisi yer alacak. Heyete dahil olmayan LDK ve Vetevendoje için iki açık sandalye bırakılacak.

20 Aralık'ta diyalog ekibini Kosova Başbakanı Ramush Haradinaj kabul etti. Görüşmenin ardından Haradinaj, "Kosova Hükümeti kapsayıcı, canlı ve açık bir tartışma hazırlayan dinamik bir uzmanlar ekibi oluşturdu, böylece iki devlet arasındaki diyalog süreci şeffaf olacaktır. Hükümet müzakere ekibinin tüm işlevlerinde olacağını ve devletin tüm mekanizmaları ile destek vereceğini söyledi.

www.paradigmarc.org

